

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)

за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему:

**«ФАКТОРИ ТА РЕЗЕРВИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ
ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ»**
(назва теми)

Виконавець:

студентка факультету економіки
та управління підприємництвом
Павлішена Катерина Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Кошельок Галина Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки відбуваються зміни в усіх сферах економічної діяльності, здійснюється перехід переважно до нових, найбільш продуктивних методів управління. Це по новому ставить проблему організації виробництва, висуває особливі вимоги до процесу підвищення продуктивності праці, оскільки саме від зростання продуктивності праці залежать і обсяги випуску продукції, і її якість, фінансовий результат діяльності, чисельність працівників та рівень оплати їхньої праці, а також багато інших показників роботи підприємства.

Підвищення продуктивності праці є найбільш актуальною проблемою в будь-якій суспільно-економічній формації, так як від цього залежить ефективність роботи підприємства та повне задоволення потреб населення. Під підвищенням продуктивності праці розуміється будь-яка зміна в процесі праці, спрямована на скорочення робочого часу, необхідного для виробництва даної продукції.

Проблема виходу України з кризи і побудови конкурентоспроможної економіки вимагає глибоких системних досліджень проблем підвищення продуктивності праці в суспільстві на всіх економічних рівнях. Вивчення проблеми підвищення продуктивності праці в Україні потребує врахування нових умов господарювання, уважного вивчення ролі всіх впливових чинників на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях, вдосконалення методологічних і методичних підходів до оцінки та аналізу продуктивності праці, визначення важелів її підвищення з позицій перспектив інноваційного розвитку суспільства.

Мета дослідження полягає у визначенні факторів і резервів підвищення продуктивності праці на підприємстві, а також розробка заходів щодо підвищення продуктивності праці.

Для досягнення поставленої мети в роботі необхідно вирішити такі **завдання:**

- розкрити економічну сутність і значення продуктивності праці;
- визначити фактори, що впливають на рівень продуктивності праці;
- розглянути існуючі показники та методи вимірювання продуктивності праці;
- вивчити ринок продукції кабельних виробів і основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства на підставі наявної фінансової інформації ПАТ «Одескабель» за 2015-2017 рр.;
- провести аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами;
- проаналізувати використання робочого часу на підприємстві та продуктивність праці;
- здійснити факторний аналіз продуктивності праці на товариства;
- виявити резерви підвищення продуктивності праці товариства;
- розробити конкретні заходи щодо підвищення продуктивності праці ПАТ «Одескабель».

Об'єктом кваліфікаційної роботи магістра є процес визначення факторів і резервів підвищення продуктивності праці на ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження при написанні даної кваліфікаційної роботи магістра стали теоретичні та практичні аспекти продуктивності праці та резерви її підвищення.

Методи дослідження Для досягнення мети кваліфікаційної роботи магістра та виконання поставлених завдань використовувалися такі методи дослідження: теоретичного узагальнення – для дослідження економічної сутності основних понять продуктивності праці підприємства, визначення факторів підвищення продуктивності праці, методи статистичного спостереження – для вивчення сучасного стану та перспективи розвитку ринку кабельної продукції; графічний метод – для наочного відображення статистичного матеріалу та схематичного подання теоретичних і практичних положень кваліфікаційної роботи; коефіцієнтний метод та метод порівняння – для оцінки стану фінансово-господарської діяльності підприємства, плинності кадрів; горизонтальний, вертикальний методи фінансового аналізу – для визначення динаміки та структури основних показників підприємства; наукової абстракції та узагальнення – для розробки рекомендацій щодо підвищення рівня продуктивності праці на підприємстві.

Інформаційною базою дослідження є законі України, наукові публікації, фінансова, оперативна та статистична звітність ПАТ «Одескабель» за 2015-2017 роки.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (67 найменувань) та 2 додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 80 сторінки комп'ютерного тексту, містить 31 таблицю та 9 рисунків.

Публікації. Основні результати роботи викладено у 4 наукових публікаціях: 3 публікації у збірнику «Науковий студентський вісник» університету; 1 публікація у матеріалах науково-практичної конференції:

1. Павлішена К.С. Підвищення продуктивності праці у сучасних умовах / Павлішена К.С., Кошельок Г.В. // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2017. – № 26. – С. 88-91.

2. Павлішена К.С. Нематеріальна мотивація працівників як фактор підвищення продуктивності праці / Павлішена К.С., Кошельок Г.В. // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2017. – № 27. – С.158-161.

3. Павлішена К.С. Проблема плинності кадрів та прийоми її рішення / Павлішена К.С., Кошельок Г.В. // Студентський науковий збірник ФЕУП. – Одеса, ОНЕУ, 2017. – № 27. – С. 322-327.

4. Павлішена К.С. Проблеми підвищення продуктивності праці на українських підприємствах / Павлішена К.С., Кошельок Г.В. / Матеріали І міжвузівської науково-практичної конференції [«Незалежна Україна: вектори політичного та соціально-економічного розвитку»]. (Одеса, , 2016 р.). Одеса ОФЕК КНТЕУ. – С. 27-28.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи «Теоретичні основи продуктивності праці на підприємстві» систематизовано та узагальнено теоретичні основи продуктивності праці, визначено продуктивність праці як головний показник ефективності трудової діяльності, розглянуто фактори підвищення продуктивності праці, показники та методи вимірювання продуктивності праці.

У другому розділі «Аналіз продуктивності праці на ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ» охарактеризований стан ринку кабельної продукції, проведено аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства. Проаналізовано ефективність використання трудових ресурсів підприємства за допомогою аналітичних таблиць та діаграм, проведено факторний аналіз продуктивності праці на підставі багатфакторної мультиплікативної моделі.

Третій розділ «Резерви та шляхи підвищення продуктивності праці» присвячений основним напрямкам підвищення продуктивності праці, запропоновано заходи щодо підвищення рівня продуктивності праці.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Праця – це доцільна, свідома, організована діяльність людей, спрямована на створення матеріальних і духовних благ, необхідних для задоволення суспільних і особистих потреб людей. Зміст і характер праці залежать від ступеня розвитку продуктивних сил і виробничих відносин.

Процес праці містить три основних моменти: доцільну діяльність людини, тобто власну працю; предмет праці, на який спрямована праця; засоби праці, з допомогою яких людина впливає на предмет праці. Існує праця приватна та суспільна, праця конкретна та абстрактна, праця проста та складна. Показники продуктивності праці повинні забезпечувати реальну картину використання праці на підприємстві, оптимальне співвідношення між обсягом реалізованої працівником продукції і його заробітною платою. Правильний вимір продуктивності праці допомагає розкрити і мобілізувати її резерви.

2. Залежно від ступеня і характеру впливу на рівень продуктивності праці фактори можна об'єднати в три групи: матеріально-технічні, організаційно-економічні та соціально-психологічні. Всі фактори тісно пов'язані і взаємозалежні, і їх треба вивчати комплексно.

3. Основними показниками продуктивності праці є виробіток і трудомісткість. Існують такі основні методи вимірювання продуктивності праці: натуральний метод, при якому обсяг виробітку продукції і показники продуктивності праці обчислюються в натуральних одиницях: тоннах, кубічних метрах, метрах, штуках тощо; трудовий метод, за яким продуктивність праці визначається в годинах. Поряд з виробітком широко використовується показник трудомісткості продукції; вартісний метод, який найбільш повно враховує особливості зміни продуктивності праці і може ефективно використовуватися для її оперативного аналізу.

4. Товариство працює на ринку виробництва кабельної продукції та має конкурентні переваги порівняно з іншими виробниками. В результаті ретельно

проведеного аналізу виробничої та фінансової діяльності підприємства ПАТ «Одесакабель» зробимо висновок, що загальний і фінансовий стан підприємства є стабільним і стійким. Аналіз основних техніко-економічних показників, наведених в таблиці, свідчить про значно високий рівень ефективності виробництва та реалізації продукції але є такі показники, які потребують поліпшення і швидкого реагування.

5. У цілому товариство забезпечено трудовими ресурсами, суттєві зміни у структурі персоналу товариства за 2015-2017 роки не спостерігається, але значно зросла чисельність працівників основної діяльності. Виконується співвідношення між управлінським персоналом і робітниками. Працівники підприємства мають достатньо високий рівень освіти, кожний рік підприємство здійснює підготовку кадрів і підвищує рівень кваліфікації своїх працівників.

6. Продуктивність праці найважливіший якісний показник використання трудових ресурсів підприємства і головний фактор зростання обсягів виробництва продукції. З'ясували, що на підприємстві мають місця втрати робочого часу: внутрішньо змінні та цілоденні. Результати аналізу показали, що цілоденні втрати знизили середньорічний виробіток одного робітника на 21657,96 грн., а обсяг продукції (робіт, послуг) знизився на 21657,96 тис. грн. Внутрішньо змінні втрати робочого часу знизили середньорічний виробіток одного робітника на 60253,52 грн. а обсяг продукції (робіт, послуг) знизився на 34344,5 тис. грн.

7. Факторний аналіз проведено методом ланцюгових підстановок і ізольованого впливу факторів, що дозволило з'ясувати позитивні та негативні фактори, що впливають на продуктивність праці.

Важливе значення при аналізі продуктивності праці має вивчення даних про середню заробітну плату працівників підприємства, її зміну, а також про фактори, що визначають її рівень. Результати аналізу показують, що у 2015 р. порівняно з 2014 р. виконується принцип випередження темпів зростання продуктивності праці над темпами росту заробітної плати, тобто темпи зростання продуктивності праці на одного працівника випереджують темпи зростання заробітної плати на одного працівника.

8. Варто зазначити, що існує кілька класифікацій резервів росту продуктивності праці. По – перше, усі вони поділяються на дві великі групи: резерви поліпшення використання живої праці (робочої сили) і резерви більш ефективного використання основних і оборотних фондів. У результаті усунення цілоденних і внутрішньозмінних втрат робочого часу резерви зростання продуктивності праці ПАТ «Одесакабель» складають 390502,85 тис. грн.

9. Все це надало можливість сформулювати заходи щодо підвищення продуктивності праці – це :

- підвищення рівня продуктивності праці за рахунок зростання обсягів виробництва;
- підвищення рівня продуктивності праці за рахунок усунення втрат робочого часу шляхом впровадження концепції «бережливого виробництва».

За рахунок впровадження даних заходів товариство може забезпечити зростання продуктивності праці та знизити втрати робочого часу.

АНОТАЦІЯ

Павлішиної Катерини Сергіївни «Фактори та резерви підвищення продуктивності праці на підприємстві»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою

(шифр та назва спеціальності)

професійного спрямування «Економіка та стратегія розвитку підприємства». -

(назва магістерської програм)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти продуктивності праці та резерви її підвищення. Об'єктом дослідження є процес визначення факторів і резервів підвищення продуктивності праці на ПАТ «Одескабель».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти продуктивності праці, фактори підвищення продуктивності праці, показники та методи вимірювання продуктивності праці.

Проаналізовано стан трудових ресурсів, використання робочого часу на підприємстві, проведений факторний аналіз продуктивності праці.

Запропоновано заходи щодо підвищення рівня продуктивності праці, зниження витрат робочого часу ПАТ «Одескабель».

Ключові слова: трудові ресурси, продуктивність праці, фактори, резерви, трудомісткість праці, заходи.

ANNOTATION

Pavlishena Kateryna "Factors and reserves of increasing labor productivity of the enterprise"

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

076 «Entrepreneurship, trade and exchange activity» under the master's program

(code and name of the specialty)

«Economy and development strategy of the enterprise ».

(title of master program)

– Odessa National Economics University. – Odessa, 2018.

Master's qualification work consists of three sections. The subject of the study is theoretical and practical aspects of labor productivity and its increase reserves. The object of the research is the process of determining the factors and reserves of increasing productivity at PJSC "Odeskabel".

The theoretical aspects of labor productivity, factors of productivity increase, indicators and methods of measuring labor productivity are considered in the paper. The state of labor resources, the use of working time in the enterprise, factor analysis of labor productivity is analyzed.

Proposed measures to increase the level of labor productivity, reduce the cost of working time PJSC "Odeskabel".

Keywords: labor resources, labor productivity, factors, reserves, labor complexity, measures.